

**Ecologisch Adviesbureau NWC**

**Noorderelsweg 4a**

**3329 KH Dordrecht**

**☎ 078-6 21 39 21**

**📠 078- 6 21 00 99**

**✉ [nwcadvies@nwcadvies.nl](mailto:nwcadvies@nwcadvies.nl)**

**[www.nwcadvies.nl](http://www.nwcadvies.nl)**



## **Ecologisch werkprotocol voor het overzetten van rivierdonderpadden**

### **Algemeen**

In de Flora- en faunawet staat een aantal verbodsbepalingen voor beschermde soorten. In sommige gevallen kan een vrijstelling gelden voor een deel van deze verboden als er aantoonbaar gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Om op elk moment te kunnen aantonen dat er daadwerkelijk volgens de gedragscode gewerkt wordt, moet o.a. een ecologisch werkprotocol opgesteld worden.

Voor activiteiten en werkzaamheden die uitgevoerd worden vanwege ruimtelijke inrichting of ontwikkeling geldt voor soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet een algehele vrijstelling van artikel 8 t/m 12. Voor soorten van tabel 2 van de Flora- en faunawet, waartoe de Rivierdonderpad *Cottus gobio* behoort, geldt alleen een vrijstelling indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Indien dit niet het geval is, moet een ontheffing worden aangevraagd. Voor alle soorten dient een ontheffing aangevraagd te worden voor artikel 13 lid 1, het in bezit hebben, vervoeren en/of verhandelen van planten en dieren. Dit document beschrijft hoe gewerkt dient te worden bij het verplaatsen van beschermde rivierdonderpadden. Het kan worden gebruikt als men te werk gaat volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode (bijvoorbeeld die van de Unie van Waterschappen).

### **Werkwijze voorbereiding**

In de Gedragscode van de Unie van Waterschappen wordt het volgende over afdammen, dempen of vergraven van wateren gezegd (blz. 26):

### **Meest gunstige periode**

Het afdammen, dempen of leegpompen van watergangen wordt op plaatsen, waar juridisch zwaarder beschermde soorten worden verwacht, in beginsel uitgevoerd in de periode tussen 15 juli en 1 november, dat wil zeggen na de voortplantingsperiode en voor de winterrust van vissen, reptielen en amfibieën. Als het niet mogelijk is om in deze periode te werken, dan is extra zorgvuldigheid geboden.

### **Beschermde dieren en planten**

Voorafgaand aan het dempen of vergraven van de watergang wordt deze zoveel mogelijk vrij gemaakt van (beschermde) dieren en planten:

- Juridisch zwaarder beschermde planten worden ruim uitgestoken en elders teruggeplaatst, voor zover soorten lokaal in hun voorkomen bedreigd worden door de ingreep en deze ingreep onvermijdelijk is;

- Juridisch zwaarder beschermde dieren worden voorafgaand aan het dempen van de sloot weggevangen en teruggeplaatst in geschikte biotopen in de omgeving;
- Wanneer het gaat om leefgebieden van soorten die genoemd worden in tabel 3 (van de Flora- en faunawet) wordt voorafgaand aan het dempen eerst voldoende nieuw habitat ingericht. Deze nieuwe habitat moet ecologisch functioneren alvorens tot demping wordt overgegaan.

### **Verplaatsen van vissen, met name de Rivierdonderpad**

In water dat bewoond wordt door de Rivierdonderpad, komen ook allerlei andere soorten vissen en amfibieën voor. Bij het verplaatsen van rivierdonderpadden worden dan ook tegelijkertijd alle andere soorten vissen en amfibieën "meegenomen".

Als voorbereiding op (één van) de hierna genoemde werkzaamheden kunnen de oevers van het water dat gedempt gaat worden, vrijgemaakt worden van planten, dit nadat er controle is geweest op eventueel bewoonde nesten in de oevers.

#### **1. Opdrijven**

De vissen en amfibieën worden één richting uitgedreven naar een naastliggend water dat niet gedempt zal worden, zodat aanwezige vissen en amfibieën kunnen ontsnappen. Hierbij wordt gebruikgemaakt van grote netten (zegen 75 m, halve maaswijdte 1,5 cm) in groot water en kleine netten (zegen 5 m, halve maas 1,5 cm; broedzegen, knooploze halve maas 3 mm en/of schepnetten, knooploze halve maas 3 mm) in klein water. Het gedeelte van het water dat gedempt moet worden, wordt hierna met een dam afgesloten van het water dat niet gedempt zal worden.

#### **2. Leegvissen**

Na de afsluiting van het water zullen de achtergebleven vissen en amfibieën (zo goed mogelijk) weggevangen worden. Ook hierbij wordt gebruikgemaakt van grote netten (zegen 75 m) in groot water en kleine netten (zegen 5 m, broedzegen en/of schepnetten) in klein water.

#### **3. Indien het opdrijven niet mogelijk is, wordt begonnen bij punt 2: het leegvissen van het afgesloten water**

#### **4. Wegpompen**

Na het wegvangen van zo veel mogelijk vissen en amfibieën wordt met leegpompen van het water begonnen. Bij lage waterstand wordt het pompen gestopt en worden eerst de laatste vissen en amfibieën met schepnetten weggevisst. Als het water daarna geheel weggepompt is, wordt de bodem afgezocht naar kleine modderkruipers die daar op achtergebleven zijn.

#### **5. Uitbaggeren**

Soms kan het nodig zijn om de bagger op de kant uit te spreiden en op individuen te controleren.

#### **6. Overzetten**

De bij lage waterstand gevangen vissen worden meestal met veel zwevende modder geschept: de dieren krijgen daardoor snel zuurstofgebrek en ook stress is een belangrijke factor. Snelheid bij het overzetten is daarom geboden. Alle gevangen vissen worden vergaard in visbakken (van 500 ltr.) of direct overgezet in het dichtstbijzijnde geschikte water.

#### **7. Geschikte biotoop**

De nieuwe locatie moet beantwoorden aan de habitateisen van de betreffende soort. De kenmerken van de nieuwe locatie moeten zoveel mogelijk overeenkomen met die van het oorspronkelijke leefgebied.

Daarbij moet op de volgende factoren gelet worden:

- Aquatische vegetatie
- bodemmateriaal (er moet stenig materiaal in de nieuwe watergang aanwezig zijn)
- stroming
- diepte en breedte van de watergang

**Ecologisch Adviesbureau NWC - Noorderelsweg 4a - 3329 KH Dordrecht**

 078-6 21 39 21 -  078- 6 21 00 99 -  [nwcadvies@nwcadvies.nl](mailto:nwcadvies@nwcadvies.nl) - [www.nwcadvies.nl](http://www.nwcadvies.nl)